

24 יוני 2021
י"ד תמוז, תשפ"א

לכבוד

מר יאיר לפיד, רוה"מ החליפי ושר החוץ
מר אביגדור ליברמן, שר האוצר
גב' אורנה ברביבאי, שרת הכלכלה
גב' מרב מיכאלי, שרת התחבורה
מר מאיר כהן, שר הרווחה
גב' מירב כהן, השרה לשוויון חברתי
מר ניצן הורוביץ, שר הבריאות

שלום רב,

הנדון: הערות שדולת הנשים בישראל לתזכיר חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 225 והוראת שעה) (הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה), התשפ"א- 2021

שדולת הנשים בישראל מברכת על טיוטת תזכיר חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 225 והוראת שעה) (הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה), התשפ"א- 2021 ("תזכיר החוק"). הכוללות התייחסות לצרכיהן של אוכלוסיות עובדות ועובדים מסוימות שנפגעו יותר מאחרות במהלך משבר הקורונה, ואשר מתקשות להשתלב מחדש בשוק התעסוקה המתאושש, פוסט קורונה. מדובר בצעד חיובי וחשוב, ויחד עם זאת מתפקידנו לשים זרקור על האוכלוסיות שאינן מקבלות מענה במסגרת תזכיר החוק, בין היתר לאור עיתוי סיום תקופת האבטלה המוארכת, בצמידות לחופשת הקיץ במסגרות החינוכיות. במסגרת מסמך זה נתייחס למענים הנדרשים לסוגי אוכלוסיות העובדות הנפגעות.

תשלום דמי אבטלה לנשים בהריון ששוהות באבטלה ממושכת במהלך הריון בעקבות משבר הקורונה

תזכיר החוק אינו כולל התייחסות ספציפית להארכת תקופת האבטלה לנשים הרות אשר שוהות באבטלה ממושכת עקב משבר הקורונה ואינן צפויות לשוב לעבודה עד ליום 30.6.2021. כידוע, אוכלוסיית הנשים הרות סובלת מאפליה רווחת בשוק התעסוקה בישראל, וברור כי "החזרה לשגרה" קשה יותר עבורן, ובוודאי שלא תתרחש בן יום. ישנו חשש רב כי נשים הרות, ובמיוחד נשים בהריון שכבר נראה לעין, לא יושבו לעבודתן עם תום תקופת החל"ת, ביום 1.7.2021, או שיהיה זה קשה עד בלתי אפשרי עבורן למצוא עבודה חדשה במצבן ועד ליום הלידה וזאת רק בגלל הריון.

במצב דברים זה על המדינה לסייע לנשים הרות מובטלות ולהגדיל את מספר הימים בעדם ישולמו להן דמי אבטלה עד למועד הלידה או עד ליום 31.12.2021 (לפי המוקדם מביניהם). זאת בהתבסס על כך שמדובר באוכלוסייה שיותר לה להשתלב בשוק העבודה וסובלת מאפליה חמורה ורבת שנים ועקב האכיפה האפסית בגין אפלייתן בקבלה לעבודה.

גובה דמי לידה לנשים בהריון ששוהות בתקופת אבטלה ממושכת בעקבות משבר הקורונה וילדו בתקופה שמיום

1.7.2021 ועד ליום 31.12.2021

על פי תזכיר החוק זכאותן של נשים שלא עבדו במהלך הריון וילדו מיום 1.7.2021 ועד ליום 31.12.2021 תישמר ואנו מברכות על החלטה זו. עם זאת, בתזכיר החוק מוצע כי ערך יום לדמי לידה שלהן יחושב לפי ערך דמי האבטלה ששולמו להן בתכוף לסיום תקופת האבטלה. זאת בניגוד להוראות חוק הביטוח הלאומי וכן בניגוד לתיקון הנוכחי לחוק הביטוח הלאומי (שתוקפו פג ביום 30.6.2021). החלטה זו תפגע באופן משמעותי בנשים שילדו בתקופה האמורה ואנו קוראות לכם/ן לשנותה ולהעמיד את ערך דמי הלידה שלהן על ערך שכרן האחרון טרם פיטוריהן / תקופת החל"ת.

משבר הקורונה העצים את הפגיעה באוכלוסיות עובדות שסובלות מאפליה ובכללן נשים בהריון, אשר הסיבה לאפלייתן גם נראית לעין. כאמור לעיל נשים אלו מתקשות להשתלב מחדש בשוק התעסוקה ולמצוא עבודה חדשה, במיוחד לאור היעדרותן הצפויה ובשוק תעסוקה אשר בו פערי הכוחות בין עובדות/ים למעסיקים החריפו עוד יותר. במצב דברים זה, הרי שנשים אלו עתידות להיפגע פעמיים – רק בגלל שהן בהריון. זאת, הן לאור חוסר היכולת להשתלב מחדש בשוק התעסוקה והן משום שהן לא יהיו זכאיות לדמי לידה אלא לדמי אבטלה בלבד, שערכם משכר העבודה נמוך משמעותית, וזאת לאחר שכבר ספגו פגיעה משמעותית ביכולת ההשתכרות שלהן וביכולת להתקדם בעבודה.

התכליות אשר עמדו בביסוס הוראת השעה הקודמת עומדות בתוקפן גם בכל הנוגע לנשים אשר עתידות ללדת לאחר יום 30.6.2021 מבלי שישובו לעבודה, בעקבות משבר הקורונה והשלכותיו. **אנו קוראות לכם/ן לקבוע כי גם נשים שעתידות ללדת לאחר יום 30.6.2021 יהיו זכאיות לדמי לידה מלאים**, זאת עקב האפליה ממנה סובלות נשים הרות בשוק התעסוקה ומאפייניהן הייחודים כקבוצה.

מפוטרות קיץ ומפעילות חוגים במערכת החינוך

תזכיר החוק אינו כולל התייחסות מיוחדת לקבוצות של עובדות ועובדים אשר מקבלים מדי שנה אבטלה בחודשי הקיץ (במהלך חופשות הקיץ מהמסגרות החינוכיות), ואשר בחלקן כבר מיצו את תקופות האבטלה המגיעות להן על פי דין עקב משבר הקורונה. סיום תקופת הזכאות המוארכת לדמי אבטלה מתרחשת במועד בו מתחילה חופשת הקיץ במסגרות החינוכיות ועשרות אלפי עובדות (ועובדי) הוראה עתידות להיות מפוטרות או מוצאות לחל"ת החל מיום 20.6.2021 ועד לתום חופשת הקיץ, לכל המוקדם.

במדינת ישראל ישנו נוהג רווח וקלוקל לפטר או להוציא לחל"ת מדי קיץ עובדות, בעיקר עובדות הוראה, אשר מועסקות על ידי מוסדות פרטיים או "מוכרים שאינם רשמיים" (ולא על ידי משרד החינוך). עבודתן של העובדות מופסקת בכל שנה החל מיום 20.6.2021 (והלאה) ועד ליום 31.8.2021 (ולעיתים עד לתום חגי תשרי), **ובפרק זמן זה הן זכאיות לחתום בלשכת התעסוקה ולקבל דמי אבטלה**. שירות התעסוקה אף מכיר בקשיים העומדים בפניהן ובצרכיהן המיוחדים ופועל על פי נוהל מיוחד בעניינן. עובדות אלו מסתמכות על יכולתן לקבל דמי אבטלה על מנת להשתכר בחודשי הקיץ, בנסיבות בהן זה בלתי אפשרי עבורן למצוא עבודה אחרת, מאחר שהאבטלה שלהן הינה לתקופה קצובה וקצרה מאוד.

פיטורי הקיץ עתידים להשפיע על עשרות אלפי עובדות, שעלולות להיות **ללא הכנסה כלל לולא הארכה מתאימה של הזכאות לדמי אבטלה**, שהרי מדובר באותן עובדות שהוצאו לחל"ת קורונה בזמן סגירת מערכות החינוך (בניגוד לעובדות ההוראה המועסקות למשרד החינוך). מאחר שרוב עובדות החינוך הינן נשים הרי שהתופעה משפיעה בעיקר על **תעסוקת נשים**, ומנתוני לשכת התעסוקה עולה כי עיקר הנפגעות הן **נשים חרדיות**, אשר ממילא משתכרות שכר נמוך באופן יחסי לעובדות חינוך.¹ על כן, ציבור גדול של עובדות עתידות להיות מפוטרות עם תום שנת הלימודים או עם תום "בית הספר של החופש הגדול" והן עלולות למצוא את עצמן ללא כל הכנסה, בתקופה שבא ממילא נמצאו חודשים ארוכים בחל"ת והכנסתן ספגה פגיעה קשה.

¹ מנתוני שירות התעסוקה שפורסמו בשנת 209 עולה כי בשנה זו 18,530 ממפוטרי הקיץ השנה היו נשים (רובן חרדיות), לעומת 2,365 גברים בלבד.

אנו קוראות לכס/ן להגדיל את מספר הימים בעדם ישולמו למפוטרות קיץ דמי אבטלה, ולבטל את ההוראה כי לא ישולמו דמי אבטלה לעובדות בחל"ת שיש להן ימי חופשה צבורים. הכל בהתאם לנוהל מפוטרי קיץ של לשכת התעסוקה ומאחר שמדובר בנוהג קיים ומושרש במדינת ישראל אשר מתקיים בגיבוי המדינה. יש לאפשר ל"מפוטרות הקיץ" להיות זכאיות לתשלום דמי אבטלה, כבכל קיץ ולמנוע את הפגיעה בהן.²

הורים והורות אשר נמצאים/ות באבטלה ממושכת

אנו קוראות לכס/ן להגדיל את מספר הימים בעדם ישולמו דמי אבטלה לאמהות ואבות לילדים עד גיל 14, באופן דיפרנציאלי ועד לתום חופשת הקיץ וחזרתם/ן של הילדים/ות למסגרות החינוכיות.

הודעת משרד האוצר בדבר אי הארכת תיקון מס' 223 (הוראת שעה) לחוק הביטוח הלאומי ("הוראת השעה") עד לתום חגי תשרי נעשתה בסמיכות רבה לחופשת הקיץ ולהיעדרן של מסגרות חינוכיות מסובסדות לילדים/ות (עבור חלקם, כבר מיום 20.6.2021, וחלקם מחודש אוגוסט 2021), ובפרק זמן קצר מאוד בין מתן ההודעה על המדיניות החדשה לבין תחילת תוקפה. נסיבות אלו לא מאפשרות להורות והורים להיערך כראוי על מנת שיוכלו לצאת ולהתפרנס וגם לוודא כי הילדים/ות בטוחים ומטופלים.

בנסיבות אלו אנו קוראות לכס/ן להתחשב במצב הבלתי אפשרי בו מוצאים את עצמם היום הורים רבים, ובמיוחד אמהות, ולהגדיל את מספר הימים בעדם ישולמו להורות והורות דמי אבטלה עד לתום חופשת הקיץ (ביום 1.9.2021). **זאת באופן דיפרנציאלי אשר מביא בחשבון את גילאי הילדים/ות ואת המצב המשפחתי (כך למשל, יש לתת עדיפות לאמהות יחדניות לילדים עד גיל 9, אמהות לתינוקות, שנולדו במהלך משבר הקורונה, ולא יכלו להכניס את ילדן למסגרת עקב הסגרים המרובים והמצב הכלכלי, וכד').**

אשר על כן, אנו קוראות לכס/ן להרחיב את תנאי הזכאות לדמי אבטלה בהתאם למפורט לעיל ולא לפגוע בערך דמי הלידה המוגדר בחוק הביטוח הלאומי, ולכלל הפחות לתקופת ביניים שתחול עד תום חגי תשרי הבאים עלינו לטובה.

נשמח להרחיב על ההצעות האמורות, לתרום מן הידע והניסיון שלנו ולסייע במה שניתן.

בכבוד רב,

עמית קובר-רום, עו"ד

מנהלת הקווים הפתוחים ומערך האכיפה

ב/דנה מיטב

דנה מיטב, עו"ד

מנכ"לית שדולת הנשים בישראל

²<https://www.taasuka.gov.il/he/About/iesFilesManagerProceduresList/%D7%A0%D7%95%D7%94%D7%9C/summerun2employed010519.pdf>